

Broj/Broj: **03/1-50-14-7-10/12**
Sarajevo/Sarajevo, 14. 2. 2012. godine

PREDMET: Informacija o realizaciji Programa profesionalnog usavršavanja za članove Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH u Parlamentarnoj skupštini NATO-a, Štabu NATO-a i belgijskom parlamentu, Brisel, Belgija, 14. – 16. 11. 2011. godine

veza, akt broj: 03/1,03/11-05-1-283/11

Parlamentarna skupština NATO-a (u daljnjem tekstu: PSNATO-a), u saradnji sa Štabom NATO-a i Ženevskim centrom za kontrolu oružanih snaga (u daljnjem tekstu: DCAF), od 14. do 16. novembra 2011. organizirala je u Briselu Program profesionalnog usavršavanja za članove Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH.

Delegaciju Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH u ovom programu činili su: Dušanka Majkić, predsjedavajuća, Borjana Krišto, prva zamjenica predsjedavajuće, Šefik Džaferović, drugi zamjenik predsjedavajuće, Mehmed Bradarić, Borislav Bojić, Beriz Belkić, Božo Ljubić, Nemina Zaimović – Uzunović, članovi, i Jovica Katić, stručni saradnik.

Osim članova Komisije i predstavnika Sekretarijata PSBiH, aktivnosti Komisije u realizaciji ovog programa usavršavanja pratio je i Boško Šiljegović, parlamentarni vojni povjerenik BiH.

Posjeta je realizirana uz podršku PSNATO-a i DCAF - a.

14. novembar 2011. godine

Posjeta Parlamentarnoj skupštini NATO-a

Prvi dan Programa usavršavanja realiziran je u prostorijama PSNATO-a.

David Hobbs, generalni sekretar PSNATO-a, primio je delegaciju Zajedničke komisije. On je članove Komisije upoznao s trodnevним programom u Briselu dodajući koliko je

značajno što PSNATO-a organizira ovakve programe. U uvodnom govoru iskazao je važnost uloge predstavnika parlamenata zemalja članica i pridruženih članica PSNATO-a, gdje i BiH ima svoje mjesto s tri člana delegacije, naročito prilikom rješavanja nekih krupnih političkih pitanja, kao što su budžetiranje ili slanje predstavnika oružanih snaga u mirovne misije u inozemstvo.

Ruxandra Popa, zamjenica generalnog sekretara za politike, prezentirala je članovima Komisije ulogu PSNATO-a i njene odnose sa zemljama Zapadnog Balkana. Tokom prezentacije osvrnula se na proces nastanka NATO-a i PSNATO-a u njegovom okviru. Govoreći o ciljevima PSNATO-a, navela je da Skupština ima dva osnovna cilja: da ojača prekoatlantsku solidarnost i promovira ciljeve Alijanse, te da osigura direktnu vezu između pojedinih članova parlamenata zemalja članica i rukovodstva unutar NATO-a. Osim toga, Skupština ima zadatak da ojača transparentnost politika NATO-a, te da informira parlamentarce o ključnim sigurnosnim pitanjima. Tokom prezentacije predstavila je još i strukturu NATO-a, navodeći da je Bosna i Hercegovina pridruženi član sa svoja tri predstavnika u PSNATO-u, te da kao takva ima sva prava, izuzev prava glasanja o pojedinim rezolucijama. Tom prilikom predstavila je i komitete i potkomitete PSNATO-a, kao i specijalne grupe za saradnju unutar PSNATO-a. Posebno se osvrnula na dio prezentacije koja se odnosi na odnose NATO-a sa zemljama Zapadnog Balkana, među koje spada i BiH, posebno ističući novi strateški koncept za narednu deceniju. Tom prilikom navela je da se BiH još 1999. godine uključila u rad PSNATO-a kroz aktivno učešće na Rose-Roth seminarima. Do kraja prezentacije se još kratko osvrnula na glavna dostignuća PSNATO-a u dosadašnjem radu.

Andrius Avizius, direktor Komiteta za civilnu dimenziju i sigurnost PSNATO-a, podsjetio je članove Zajedničke komisije na nedavni boravak članova ovog komiteta u BiH, upoznao ih s tokom njihovog boravka u našoj zemlji i sa zvaničnim sastancima koje su predstavnici PSNATO-a imali tom prilikom. Izrazio je izuzetno zadovoljstvo i prenio pozitivne utiske članova Komiteta nakon boravka u BiH, te zaključio da je zvanični stav ovog tijela PSNATO-a da BiH u sigurnosnom smislu ide u dobrom smjeru, te da je sigurnosna situacija ocijenjena kao stabilna, bez obzira na činjenicu što se samo dva dana nakon njihovog boravka u Sarajevu desio teroristički napad na Ambasadu SAD-a. Zahvalio se predstavnicima PSBiH na donošenju odluke o slanju pripadnika OSBiH u operaciju NATO-a ISAF u Afganistanu. Podsjetio je da je tokom boravka u BiH Komitet posjetio državni parlament, gdje je obavio zajedničke razgovore s nadležnim komisijama koje se bave pitanjima odbrane, sigurnosti i obavještajnih poslova, te nakon toga razgovarao i s predstavnicima Ministarstva odbrane BiH i Zajedničkog štaba OSBiH. Potom su obavili razgovor i s članovima Predsjedništva BiH, a narednog dana posjetili su institucije vlasti Republike Srpske, gdje su razgovarali s premijerom i predsjednikom Narodne skupštine.

Alex Tiersky, direktor Komiteta za odbranu i sigurnost PSNATO-a, prezentirao je strukturu NATO-a, te posebno naveo šta je NATO, šta radi, te kako djeluje. Govoreći o tome šta je NATO, podsjetio je na historijat organizacije i njeno širenje, te na principe kolektivne odbrane, citirajući član 5. Vašingtonskog sporazuma i član 51. Povelje UN-a. Govoreći o tome šta NATO trenutno radi, naveo je da je najvažniji program tzv. „projekat pametne

odbrane“, koji se odnosi na to da trenutni kapaciteti NATO-a ne pređu granicu postojećih finansijskih mogućnosti, s obzirom na činjenicu da manje od 1 % budžeta svake pojedine članice NATO-a ide na finansiranje PSNATO-a.

U ime Ženevskog DCAF-a, članove Komisije pozdravio je **Darko Stančić, pomoćnik direktora DCAF-a i šef Odjela za operacije u Jugoistočnoj Evropi**. Podsjetio je na nastanak ove organizacije i naveo da ona predstavlja fondaciju od 55 zemalja članica, među kojima i BiH aktivno učestvuje u njenom djelovanju. Godišnji budžet DCAF-a je 30 miliona švicarskih franaka. Glavni zadaci kojima se ova organizacija bavi odnose se upravo na demokratsku kontrolu oružanih snaga u zemljama svijeta, a pored toga i na pitanje zaštite ljudskih prava u oružanim snagama, te pitanje policijske saradnje u zemljama JI Evrope. U poseban fokus svog rada stavljaju pitanje Zapadnog Balkana, kao specifikum za sigurnost Evrope u cjelini. Naveo je da će članovi Komisije imati više prilike čuti o DCAF-u i svim njegovim projektima prilikom naredne posjete Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH Švicarskoj Konferenciji, planirane za sredinu decembra 2011.

Todor Tagarev, viši vanjski saradnik DCAF-a za odbrambeni menadžment, prezentirao je ulogu parlamenata u osiguranju integriteta odbrane. Tom prilikom posebno je apostrofirao odlomke 2. i 18. knjige koju su izdali DCAF i NATO, a koja nosi naslov: „Izgradnja integriteta i smanjenje korupcije u sektoru odbrane – pregled najboljih praksi“, koji se odnose na strateški pristup izgradnji integriteta i smanjenju korupcije u odbrani, odnosno na ulogu parlamenata i ureda za reviziju finansijskog poslovanja. U svojoj prezentaciji posebno se osvrnuo na način rješavanja problema korupcije u sektoru odbrane i parlamentarni nadzor ovog procesa, te naveo primjere dobre prakse bugarskog parlamenta u ovom procesu, uz naznačavanje partnera i saradnika. Zaključio je da u ovom procesu u biti ne postoji rješenje koje bi se moglo univerzalno upotrijebiti, te da je stoga neophodno povećanje transparentnosti i odgovornosti svih subjekata u ovom procesu.

Andrej Groselj, šef Odjela za pravdu i unutrašnje poslove u Stalnoj misiji Republike Slovenije pri EU, prezentirao je unutrašnju sigurnost EU, uz posebno isticanje tema koje se tiču Zapadnog Balkana. Govorio je o novom pravnom okviru koji je uspostavljen donošenjem Lisabonskog ugovora, koji je na snazi od 2009. godine, te naveo koliko je EU njegovim donošenjem počela više ulagati u pravdu i unutrašnje poslove. Ugovorom se predviđa uspostavljanje unutrašnjeg odbora za sigurnost (COSI), koji je osmišljen kao odgovor na stubove EU, na kojima je EU funkcionirala prije usvajanja ovog ugovora. Tako su saradnja između policije i pravde ranije bili u okviru 3. stuba EU, dok su npr. migracije bile u okviru 1. stuba. Tako su se između njih gubile nadležnosti za neka bitna pitanja, kao što su zloupotreba opojnih droga, zaštite granica ili trgovine ljudima. Uspostavom COSI-ja došlo je i do bolje koordinacije evropskih agencija koje se bave borbom protiv terorizma i organiziranog kriminala (u prvom redu: EUROJUST-a, EUROPOL-a, FRONTEX-a, itd.). Tako će npr. u budućnosti EUROPOL i EUROJUST zajednički voditi poslove u vezi s ličnim podacima građana EU. Kada je u pitanju odnos politike EU prema Zapadnom Balkanu, naveo je da se ona umnogome promijenila u posljednjoj deceniji i da su zemlje Zapadnog Balkana ostavljene da same riješe svoje probleme, bez uplitanja EU. Ovo se posebno odnosi na BiH, gdje je naveo pozitivne primjere saradnje BiH sa EU, koji se tiču nedavne liberalizacije

viznog režima za građane BiH, ali i ukazao ne neke od reformi koje su još u zastoju kada je u pitanju put BiH ka EU.

15. novembar 2011. godine

Posjeta Štabu NATO-a u Briselu

Drugi dan Programa usavršavanja realiziran je u Štabu NATO-a u Briselu.

Michel Duray, šef partnerskog programa u NATO-u, prezentirao je trenutni politički program NATO-a. Tom prilikom naveo je da u zemljama članicama NATO-a živi oko 900 miliona stanovnika, te da je u trenutnim misijama NATO-a u svijetu raspoređeno oko 150.000 vojnika. Komparacije radi, naveo je da budžet EU-a iznosi 135 milijardi eura, dok je budžet NATO-a oko 2 milijarde eura. Predstavio je ukratko Strateški koncept NATO-a, te nešto više govorio o trenutnim misijama NATO-a u Libiji, Afganistanu i Kosovu. Kada je u pitanju sigurnosni aspekt, naveo je tzv. projekat pametne odbrane, pojašnjavajući ga kao doprinos svake zemlje u smislu dijeljenja s drugim zemljama najbitnijih aspekata i resursa u vremenu ekonomske krize u kojoj se svijet trenutno nalazi. Kao primjere ovakvog projekta naveo je tzv. Avaks sistem kontrole neba ili ugovor koji postoji između zemalja Beneluksa u korištenju i dijeljenju oružanih snaga ovih zemalja. Kao prioritete NATO-a, koji su proizašli nakon Lisabonskog samita, naveo je, prije svih, Misiju ISAF u Afganistanu, zatim odnose NATO-a s Ruskom Federacijom, posebno naglašavajući veliki napredak ostvaren u ovim odnosima, koji se oslikava u zajedničkom razvoju tehnologija u borbi protiv terorizma, kao i u zajedničkim akcijama u borbi protiv trgovine ljudima i zloupotrebe opojnih droga, a međusobno saraduju i na razmjeni podataka u vezi s kontrolom zračnog saobraćaja. NATO i Rusija imaju zajednički interes kada je u pitanju odbrambeni i sigurnosni sistem. Naposljetku je naveo da je NATO u vezi i s drugim zemljama u svijetu, van euroatlantske zone, na način da npr. Australija ima 1035 svojih vojnika u Misiji ISAF, ili da japanski stručnjaci rade za NATO, kao i da su neke zemlje koje nisu članice NATO-a povezane s Alijansom zbog sigurnosnog interesa. Interes za saradnjom s NATO-om zemalja poput Kine ili Brazila primjer je dugoročnog planiranja, koji se temelji na odredbama člana 5. Vašingtonskog sporazuma. Zaključio je da današnja filozofija sigurnosti zemalja u svijetu zahtijeva nove izmjene izazvane novim izazovima, a tu u prvom redu spada cyber terorizam.

James Mackey i Rok Kosirnik govorili su o odnosima NATO-a i Zapadnog Balkana. **James Mackey** zahvalio se parlamentarcima iz BiH na učešću vojnika OSBiH u Misiji ISAF u Afganistanu, kao i na usvojenoj Odluci o učešću grupe instruktora OSBiH u operaciji ISAF u Afganistanu, koju je Zajednička komisija za odbranu i sigurnost BiH usvojila na svojoj posljednjoj sjednici. Pojašnjavajući odnose zemalja na Zapadnom Balkanu, naveo je da tu postoje zemlje koje su aspiranti, kao što je to slučaj s BiH, te zemlje koje s NATO-om saraduju na partnerskoj osnovi, kao što je to slučaj sa Srbijom. Hrvatska je odnedavno punopravna članica NATO-a i ona će zasigurno mnogo pomoći BiH na njenom putu ka punopravnom članstvu. Kada su u pitanju druge zemlje ovog regiona, naveo je da se Crna Gora kreće ubrzano ka NATO integracijama, dok je Makedonija sve svoje uslove za ulazak u NATO odavno ispunila, ali postoje problemi koji su isključivo političke prirode, a tiču se

odnosa s Grčkom. Izrazio je nadu da će NATO u bliskoj budućnosti na Zapadnom Balkanu djelovati u zemljama s demokratskom vrijednostima, međusobnom regionalnom saradnjom i dobrosusjedskim odnosima. Podsjetio je da je područje Zapadnog Balkana za NATO bilo u fokusu tokom 90-ih godina prošlog stoljeća, ali da to više nije slučaj. Kada su u pitanju odnosi NATO-a i BiH, podsjetio je da je na samitu šefova zemalja članica NATO-a, koji je održan u Talinu u Estoniji, BiH pozvana u MAP¹. BiH i dalje nastavlja s procesom realizacije IPAP-a² i osnovni zadatak koji se pred njene vlasti postavlja jeste rješavanje pitanja vlasništva nad nepokretnom vojnom imovinom. Ocijenjeno je da je BiH u 2011. godini ostvarila napredak u realizaciji IPAP-a kada je u pitanju primjena zakonskih rješenja koja govore o rodnoj ravnopravnosti u odbrambenim i sigurnosnim strukturama, kao i usklađivanju policijskih zakona. S druge strane, zaključio je da je revizija IPAP-a pokazala da politička kriza koja se u BiH ogleda u neformiranju Vijeća ministara BiH negativno utiče na reforme koje zemlja treba napraviti. „Pregled odbrane“ nazvao je ključnim dokumentom za sektor odbrane u BiH i njegovo donošenje treba da bude prioritet.

Rok Kosirnik pojasnio je članovima Komisije proces PARP-a³, navodeći da NATO sa svakom pojedinom državom na godišnjoj bazi procjenjuje izvještaje o napretku na osnovu seta zajedničkih pitanja koje NATO i svaka pojedina država utvrde. Podsjetio je da je BiH uspjela uspostaviti OSBiH s demokratskim nadzorom nad njihovim radom i izrazio nadu da će PSBiH i Zajednička komisija u obavljanju ovog nadzora u budućnosti imati još više uspjeha. Ocijenio je da su OSBiH ostvarile veliki napredak, te naveo da se radi o strukturi koja je politički nepristrasna. Najveći problem svakako predstavlja budžet za odbranu koji nije razvojni. Standardi država članica NATO-a predviđaju da izdvajanja za sektor odbrane budu strukturirana na način da izdvajanja za plaće zaposlenih budu 50 %, za modernizaciju 30 %, a za operacije 20 % ukupnog budžeta. U BiH je trenutna situacija takva da na plaće zaposlenih u MOBiH i OSBiH ide čak 80 % budžeta, na operacije 19 %, dok se za modernizaciju izdvaja tek 1 % budžeta za odbranu. Naveo je da je komandni kadar u Oružanim snagama BiH prevelik i da na 3.700 vojnika ima oko 5.000 oficira i podoficira. Drugaćijim odnosom ovih kategorija mogle bi se ostvariti značajne uštede, čime bi u budžetu bilo više novca za operacije. Istakao je da BiH, također, može mnogo zaraditi od prodaje neperspektivne pokretne i nepokretne vojne imovine, te da stoga vlasti u BiH moraju što prije riješiti ovaj problem, naročito zbog činjenice da sadašnje čuvanje ovih lokacija predstavlja samo trošak za državu i neadekvatno korištenje personala u OSBiH (angažiranje na straži). Još je upozorio na opasnost koja BiH prijete od viška MiMES-a⁴, a koja direktno utiče na sigurnost građana BiH, te naveo da zbog toga nije potrebno odgađati proces uništavanja MiMES-a do donošenja novih političkih odluka o ovom procesu. Izlaganje je zaključio s tim da NATO nosi veoma pozitivne utiske o procesu profesionalizacije u BiH, ali i naveo da se još mnogo toga treba riješiti i unaprijediti. „Pregled odbrane“ u BiH je skoro završen i NATO je trenutno u fazi davanja završnih komentara na ovaj dokument, u formi procjene rizika.

---

¹ MAP – Akcioni plan za članstvo (eng. - Membership Action Plan);

² IPAP – Individualni partnerki akcioni plan;

³ PARP - Upitnik o Procesu planiranja i revizije (eng. - Planning and Review Process);

⁴ MiMES – Municija i minsko-eksplozivna sredstva;

Nick Williams, šef Odjela za operacije operativne divizije Štaba NATO-a, prezentirao je pregled operacija NATO-a. Podsjetio je na period najveće promjene odnosa NATO-a ka zemljama svijeta, koji je počeo upravo ratnim dešavanjima na području bivše Jugoslavije, a naročito tokom rata u BiH. Trenutno najveću misiju NATO ima u Afganistanu s trupama od 130.000 vojnika. Posljednji samit šefova država članica NATO-a definirao je proces tranzicije sektora odbrane i sigurnosti u Afganistanu, te naveo da NATO do kraja 2014. godine želi prenijeti nadležnost za sigurnosna pitanja na vlasti u Afganistanu. Ocijenio je da je su afganistanske sigurnosne službe napredovale i da postoji ocjena da će nakon 2014. godine ove snage biti sposobne same obučavati svoje vojnike. Govoreći o finansijskom aspektu Misije ISAF, naveo je da će troškovi NATO-a za ovu misiju za 2011. iznositi oko 12 milijardi američkih dolara. U nastavku prezentacije još je govorio o problemu proizvodnje i trgovine drogama u Afganistanu i borbi protiv organiziranog kriminala i piratstva u Afganistanu, koji se vrši od strane talibana.

Alicia Ambos, iz Odjeljenja za odnose NATO-a sa EU, navela je podatak da je posljednjih godina sve veći broj zemalja koje su zajedničke članice i NATO-a i EU, te da je trenutno 21 zemlja u Evropi članica oba ova saveza. Institucionalna interakcija između NATO-a i EU je nova kategorija koja se sve više koristi u posljednje vrijeme. Prekretnica u odnosima NATO-a i EU napravljena je 1996. godine, a donošenjem tzv. paketa „Berlin +“ definirane su i zajedničke mjere i aktivnosti NATO-a i EU. Ovaj paket rezultirao je usvajanjem velikog broja političkih deklaracija nakon njegovog donošenja, a operacije koje iz njega proizilaze uglavnom su logističkog karaktera. Tako danas kao rezultat „Berlina +“ imamo situaciju da je komandant snaga NATO-a uvijek general vojske SAD-a, dok je njegov zamjenik general vojske iz snaga EU. Primjer jedne uspješne „Berlin +“ operacije je svakako Misija „Altea“, koju snage EUFOR-a obavljaju u BiH. Nadalje, ovaj paket podrazumijeva da jedna država ne mora biti članica EU ako je članica NATO-a i obrnuto. Najbolji primjer za to je Turska, koja je u BiH angažirana u Misiji „Altea“, bez obzira na činjenicu da se ne radi o punopravnoj članici EU. Na kraju je navela da po paketu „Berlin +“ postoji izvanredna saradnja i redovna komunikacija na relaciji generalni sekretar NATO-a – visoki predstavnik EU za vanjsku politiku.

Posjeta Misiji Bosne i Hercegovine pri NATO-u

Nakon sastanaka u Glavnom štabu NATO-a, predstavnici Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH posjetili su Misiju BiH pri NATO-u, gdje ih je primio **ambasador Branimir Jukić, šef Misije BiH pri NATO-u,** zajedno s timom ljudi koji rade pri Misiji BiH u NATO-u. Tokom ovog sastanka ambasador Jukić osvrnuo se na percepciju zemalja članica NATO-a o pitanju puta BiH ka euroatlantskim integracijama, kao i na ekonomski interes koji bi Bosna i Hercegovina trebalo da ima u vezi s punopravnim članstvom u Savezu. Naveo je da su odnosi BiH i Libije nakon smjene vlasti i posljednjih ratnih dešavanja u ovoj zemlji takvi da je nova libijska vlada potvrdila da će za našu zemlju ostati na snazi svi dosadašnji ugovori koji su potpisani između BiH i predstavnika starog libijskog režima. Ocijenio je da se uslovi koji su pred BiH stavljeni nakon samita zemalja članica NATO-a u Talinu moraju ispuniti kako bi naša zemlja krenula s realizacijom MAP-a. Ambasador Jukić zamolio je članove Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH da u organima vlasti BiH koriste sve

instrumente, kako bi se u Štabu NATO-a u Briselu pojavili adekvatni sagovornici iz BiH, čime bi se umnogome poboljšala prepoznatljivost BiH u ovoj organizaciji. Do kraja sastanka članovi Komisije su s predstavnicima BiH Misije pri NATO-u razgovarali o problemima s kojima se ovi službenici susreću u svom svakodnevnom radu, kao i eventualnim modalitetima za njihovo rješavanje.

16. novembar 2011. godine

Posjeta Parlamentu Kraljevine Belgije

Treći dan posjete Briselu članovi Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH posjetili su Federalni parlament Kraljevine Belgije.

Marc Van der Hulst, šef Pravnog odjela Parlamenta Kraljevine Belgije, prezentirao je rad Federalnog parlamenta Belgije. Tokom prezentacije predstavio je historijat osnivanja Belgije kao federacije, s njenom službenom strukturom, koja je sastavljena od tri kulturološke komune, odnosno nadalje tri regije: Flamanske, Valonske i Njemačke. Pojasnio je nadležnosti na nivou komuna, nadležnosti regija i nadležnosti federalne države. Prezentirajući Parlament Belgije, predstavio je Predstavnički dom i Senat, te način odlučivanja u njima kao i legislativni proces u okviru njih.

Luc Sevenhans, član Komisije za odbranu Senata Kraljevine Belgije, članovima Zajedničke komisije prezentirao je princip rada Komisije za odbranu Senata Belgije, posebno ističući značaj pozivanja ministra odbrane na sjednice Komisije, zatim terenskih posjeta jedinicama OS Belgije, te parlamentarne kontrole nad budžetom za odbranu. Nadalje je govorio o sistemu kontrole javnih nabavki u Oružanim snagama, ističući da je za one nabavke čiji ukupan iznos prelazi milion eura potrebna saglasnost Parlamenta. Kada je u pitanju budžet za odbranu, naveo je da je on značajno reduciran za tekuću godinu, te da će i naredne godine doći do značajnog smanjenja izdvajanja za sektor odbrane.

PREDSJEDAVAJUĆA
ZAJEDNIČKE KOMISIJE
Dušanka Majkić

Dostavljeno:

- naslovu
- a/a